



Filmhandledning

Sirens

Längd: 79 minuter

Ursprung: USA, 2022

Språk: Arabiska, engelska, svensk text

Regi: Rita Baghdadi

Rekommenderas för: årskurs 9 - gymnasiet

Innehåll

Om Filmhandledningen.....	3
Före filmen	3
Filmen och läroplanen	3
Handling	3
Ringa in filmens handling.....	4
Tema: Musik, identitet och samhälle.....	4
Tema: Dokumentärfilm som genre	6
Slutdiskussion	7

Om Filmhandledningen

Denna filmhandledning är tänkt att användas som inspiration och stöd vid ett filmsamtal. De teman som tas upp är förslag på frågeställningar och diskussioner. Du väljer själv vad du vill och hinner ta upp med din klass samt vad som är relevant och intressant för just dina elever.

Före filmen

Filmen ni ska se är en dokumentärfilm om det libanesiska thrash metalbandet *Slave to Sirens*. Ge gärna eleverna lite förkunskap kring vad de ska se så kommer de kunna följa med i filmen bättre. Ni kommer främst få följa de två gitarristerna i bandet, Lilas och Shery, deras vardag i Beirut och deras relation till varandra och musiken.

Filmen utspelar sig i Libanon, ett land som genomgått många oroliga perioder, så även under inspelningen; det var massdemonstrationer mot den sittande regeringen och en bomb som av en olyckshändelse sprängdes i hamnen och dödade hundratals människor. Det var även nyval av regeringen och en ekonomisk kollaps som orsakade fattigdom hos upp till 80% av befolkningen. De yttre omständigheterna påverkar även den inre dynamiken i bandet.

Be eleverna att under filmens gång fundera över hur kameran är hanterad vid filmningen. Är det en handhållen kamera eller en kamera på stativ? Är det kanske olika från scen till

scen? Be eleverna uppmärksamma musiken i filmen, både soundtrack och bandets egen musik.

Filmen och läroplanen

I skolans värdegrund och uppdrag står det bland annat inskrivet att utbildning och fostran i djupare mening är en fråga om att överföra och utveckla ett kulturarv – värden, traditioner, språk, kunskaper – från en generation till nästa. Att se en film gemensamt på biograf i klassen är att dela en kulturupplevelse tillsammans. Att diskutera filmen efteråt är språkutvecklande och kan träna den analytiska förmågan kring hur teman presenteras och gestaltas i rörlig bild.

Handling

Lilas och Shery bor i utkanten av Beirut och är gitarrister i *Slave to Sirens*, mellanösterns första thrash metalband bestående av enbart kvinnor. Lilas fyller 25 år men bor fortfarande hemma hos sin mamma som tycker att det är först när Lilas gifter sig som det är dags att hon flyttar hemifrån. Vi tittare får följa de unga kvinnorna i deras replokal, deras fritid och när de åker iväg på en spelning i brittiska Glastonbury.

Spänningar uppstår mellan Lilas och Shery. Lilas inser att hon är lesbisk, men efter en erfarenhet med Shery går hon vidare och träffar andra tjejer. När bandet repar utsätts istället Shery för gliringar och pikar från Lilas. Den dåliga stämningen eskalerar och Shery meddelar att hon lämnar bandet. Utan sologitarrist är bandet villrådigt och det är inte lätt att hitta en ny kompetent kvinnlig musiker



inom genren i det religiöst konservativa landet.

Parallellt med att vi får följa bandets inre dynamik pågår en hel del oroligheter i Beirut. Människor demonstrerar i protest mot regeringens hantering av den ekonomiska krisen. Landet är försatt i. En bomb briserar i Beirut som orsakat av hur det högexplosiva materialet ammoniumnitrat förvarats av tullpersonal i hamnområdet.

En röd tråd genom dokumentären är hur de yttre omständigheterna påverkar dynamiken i bandet. Att tillhöra en minoritet som musicerande tjejer inom metal-genren, att vara lesbisk och vilja vara självständig är svårt i ett land där normen för kvinnor är snäv. Tjejerna utsätts för ett stort tryck från både familj och omgivning. Vassa och elaka kommentarer haglar från folk på nätet när de lägger ut sin musik. Oroligheterna på stan skapar rädsla som letar sig in i replokalen. Det yttre påverkar det inre.

I slutet av filmen har Lilas landat mer i sin identitet och hon och Shery hittar tillbaka till varandra. Bandet är återigen förenade och vi får se dem fotograferas för ett skivomslag.

Ringa in filmens handling

Du kan tillsammans med dina elever närma dig filmens handling på flera olika sätt. Ett sätt är att börja med en minnesvärd scen eller del av filmen. Fråga eleverna vad de först kommer att tänka på kring filmen de nyss har sett, vad minns de mest? Var det någon

särskild scen? Något de såg eller hörde? Var det positiva känslor? Negativa känslor? Genom att lyfta olika röster från klassen kan ni gemensamt börja ringa in filmens handling utifrån elevernas tankar och reaktioner.

Tema: Musik, identitet och samhälle

En films första minuter kallas anslag. I anslaget ska tittaren få en inblick i filmens centrala tematik. I filmen *Sirens* anslag får vi se demonstrationer i Beirut. En röst berättar: *Sedan mina farföräldrar föddes har det här landet varit förstört. Krig, instabilitet, arbetslöshet. All smärta, all ilska. Det är något vi flyr från. Men jag vill inte leva i fruktan.* I nästa klipp står hela bandet Slaves to Siren på scen, sångaren vrålar i miken, gitarrister, basist och trummis matar på sina instrument, publiken headbangar.

- Diskutera filmens anslag. Vad får vi veta? Vad får vi för förväntningar på filmens handling och tematik?

Infrastrukturen är instabil och vardagen är tuff för de som lever i Beirut. Elen stängs av i tid och otid. Ofta när bandmedlemmarna ska repa går strömmen och det blir mörkt.

- Kan du komma på fler exempel från filmen kring hur vardagen är kämpig för de boende?

Lilas fyller år och Shery har skrivit en liten dikt till henne: *En speciell blomma växte bredvid mig i jorden. Jag kallar henne Lils. Vi växte sida vid sida, våra rötter växte ihop och det gjorde mig gladare. Må du hitta lugn i*



varje ljussken, rök och doft. Din tillgivna, Shery. I början av filmen står de två gitarristerna Lilas och Shery varandra nära.

- Hur skulle du beskriva Lilas som person?
- Hur skulle du beskriva Shery som person?



Lilas bor hemma hos sin mamma trots att hon är 25 år.

- Varför gör hon det? Vill hon göra det?
- Hur skulle du beskriva relationen mellan Lilas och hennes mamma? Förstår de varandra? Stöttar mamman Lilas? Prova att argumentera både för och emot.

På nyheterna hör Lilas hur ett band stoppas att spela på en konsert efter konservativa grupperns påtryckningar. Artisten varnar; inskränks rätten att sjunga idag kan det handla om rätten att tala i morgon. Lilas anser att det inte finns någon yttrandefrihet i Libanon ens idag.

- Vad betyder egentligen yttrandefrihet?
- Vad innebär det i praktiken?

Repressalier är ett ord om betyder motåtgärd, bekämpning eller hämnd.

- Diskutera skillnaden mellan ett förbud att yttra något och tillåtelse att yttra

sig men utsätts för repressalier när man uttrycker det. Finns det en skillnad?

- Vilka repressalier upplever bandmedlemmarna i Slaves to Sirens?

En man säger vid ett tillfälle till Shery att ”deras stil inte har något stöd här.”

- Diskutera hans påstående. Vad menar han? Vad grundar han det på?
- Vad innebär det för bandet och deras musicerande att de är tjejer och befinner sig geografiskt i Beirut?

Lilas kommer till insikt vid cirka 25 års ålder att hon är homosexuell.

- Vad innebär denna insikt för henne? Varför tror ni att hon inser detta först vid denna ålder?

Shery säger vid ett tillfälle i filmen: *Jag känner mig ofta missförstådd. Utan musiken vet jag inte hur ska uttrycka mina känslor.* Musiken blir för bandmedlemmarna central för att uttrycka sig och hitta sin identitet - vara sig själva. Människor kan uttrycka sig och kommunicera på en mängd olika sätt, utöver det verbala språket.

- Diskutera vilka olika sätt det finns att uttrycka sig på.
- Vad kan musik som uttryck fylla för funktion?
- Passar vissa uttryck bättre att uttrycka vissa behov? Diskutera.

Bandet står plötsligt utan sologitarrist när Shery meddelar att hon lämnar dem.

- Varför lämnar Shery bandet?

- Vad är det som händer mellan Lilas och Shery som gör att de glider isär?
- Vad får vi se av konflikten i filmen? Vad får vi inte se?
- Vilken roll har Lilas i konflikten?

Genom filmen följer vi bandmedlemmarna tätt inpå under cirka tre års tid, framför allt Lilas och Sherry.

- Diskutera vad vi får se/veta i filmen och vad vi inte får se/veta.
- Saknar ni något för att förstå sammanhanget? I så fall vad?
- Får vi veta hur långt bandet har kommit i sin karriär? Hur kända är bandet?

Trots att tjejerna i bandet på många sätt kämpar i motvind bär de på ett framåt driv.

- Var tror ni att bandmedlemmarna hämtar sin kraft och framåt driv ifrån?

Tema: Dokumentärfilm som genre

Sirens är en dokumentär som handlar om ett band, men berättelsen har inte fokus på bandets väg till att slå igenom som många musikedokumentärer brukar ha.

- Var skulle du säga att fokuset i berättelsen ligger?

Coming of age är ett genre-begrepp som brukar användas på filmer som handlar om en persons inre utveckling från ung till att bli vuxen.

- Passar begreppet bra på denna film? Prova använda argument för eller mot.

Dokumentärfilmaren Rita Baghdadi, som gjort filmen, spenderade tre år med att periodvis bo hemma hos Lilas i Beirut och filma henne och resten av bandet. Utifrån det gedigna filmmaterial hon fick ihop har hon sedan gjort ett urval och klippt ihop den film ni har sett. Genren ”dokumentär” gör anspråk på att skildra verkligheten.

- Diskutera hur berättelsen om bandet påverkas av hur Baghdadi gjort ett selektivt urval utifrån ett enormt filmmaterial (tre års filmande blir till 79 minuter).
- Red ut vad begreppen objektiv och subjektiv betyder.
- Är en kamera objektiv eller subjektiv?
- Är den som filmar bakom kameran objektiv eller subjektiv?

En dokumentär kan göras på olika sätt.

Upphovspersonen kan till exempel välja att stå framför kameran och göra sig synlig i berättelsen, eller endast stå bakom kameran och på så sätt bli osynlig i filmen.

- Fundera kring om filmaren Rita Baghdadi har gjort sig själv synlig eller osynlig i filmproduktionen.



Kameran kan användas på ett intimt sätt när filmaren håller kameran i handen och går nära inpå de personer som medverkar. En kamera

som är helt stilla på ett stativ blir mer osynlig- och kan upplevas som mer objektiv och neutral.

- Diskutera på vilket sätt Rita Baghdadi har använt kameran i sin filmproduktion. Är det en handhållen kamera eller en kamera på stativ? Används både och?
- Kan du komma på något exempel på en dokumentärfilm som är subjektivt vinklad? Något exempel på en mer objektiv dokumentär? Hur tycker du att filmen *Sirens* placerar sig på skalan subjektiv --- objektiv?

Trots att det är en dokumentär om ett metalband är filmen till stor del ljudlagd med finstämd, elektronisk musik komponerad av artisten Para One. Det mjuka soundtracket och bandets egen hårda musik skapar en kontrastverkan.

- Kan du komma på fler exempel på filmens innehåll eller tematik som handlar om motsatser?

Slutdiskussion

Berättelser har en förmåga att ringa in och förändra synsätt på människor, sammanhang och fenomen. Baghdadis film *Sirens* förändrar narrativet kring arabiska kvinnor.

- Vad menas med begreppet narrativ?
- Hur skulle ett narrativ kring kvinnorna i bandet kunna formuleras?
- På vilket sätt kan kvinnorna i bandet vara förebilder för andra?
- Är det viktigt att få chans att ha förebilder inom musik och populärkultur? Varför?

En filmhandledning från Medioteket av Elisabet Jonsved, elisabet.jonsved@edu.stockholm.se

För information och bokning av skolbio: kulan.stockholm sök på Skolbio Stockholm

Följ gärna Mediotekets arbete med film via Facebooksidan: Medioteket – film